

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 17. maja 2013*

„Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Evropski trg cevi za uporabo v pomorstvu — Odločba o ugotovitvi kršitve člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP — Določitev cen, razdelitev trga in izmenjava poslovno občutljivih informacij — Pojem trajajoče ali ponavljajoče se kršitve — Zastaranje — Pravna varnost — Enako obravnavanje — Globe — Teža in trajanje kršitve“

V združenih zadevah T-147/09 in T-148/09,

Trelleborg Industrie SAS s sedežem v Clermont-Ferrandu (Francija), ki jo zastopata J. Joshua, barrister, in E. Aliende Rodríguez, odvetnik,

tožeča stranka v zadevi T-147/09,

Trelleborg AB s sedežem v Trelleborgu (Švedska), ki jo zastopata J. Joshua, barrister, in E. Aliende Rodríguez, odvetnik,

tožeča stranka v zadevi T-148/09,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopajo N. Khan, V. Bottka in S. Noë, zastopniki,

tožena stranka,

zaradi, primarno, razglasitve delne ničnosti Odločbe Komisije C(2009) 428 final z dne 28. januarja 2009 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/39406 – cevi za uporabo v pomorstvu) v delu, v katerem se ta odločba nanaša na tožeči stranki, in podredno, predloga za odpravo ali znatno znižanje globe, ki jima je bila naložena z navedeno odločbo,

SPLOŠNO SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi J. Azizi, predsednik, M. Prek in S. Frimodt Nielsen (poročevalec), sodnika,

sodna tajnica: J. Weychert, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 26. aprila 2012

izreka naslednjo

* Jezik postopka: angleščina.

Sodbo

Dejansko stanje spora

Sektor cevi za uporabo v pomorstvu, namenjenih za nafto in plin

- 1 Cevi za uporabo v pomorstvu se uporabljajo za natovarjanje sladke ali obdelane surove nafte in drugih naftnih proizvodov s plavajočih objektov (na primer boj, ki so običajno zasidrane na morju in se rabijo kot privez za tankerje, ali plavajočih proizvodnih in skladiščnih enot, ki so sistemi plavajočih cistern, rabljeni za pridobivanje nafte ali plina iz bližnje plavajoče enote za njuno obdelavo in skladiščenje do natovarjanja na tanker) na plovila in nato za raztovarjanje teh proizvodov s teh plovil na plavajoče objekte (na primer boje) ali objekte na kopnem.
- 2 Cevi za uporabo v pomorstvu se uporabljajo *offshore*, to je v vodi ali bližini vode, medtem ko se industrijske ali zemeljske cevi uporabljajo na kopnem.
- 3 Vsaka napeljava cevi za uporabo v pomorstvu je glede na posebne potrebe kupcev sestavljena iz več standardnih cevi, posebnih cevi, ki imajo na obeh koncih spoja in dodatne naprave, kot so ventili, prenosni terminal in plavajoča oprema. V obravnavani zadevi izraz „cevi za uporabo v pomorstvu“ zajema te dodatne naprave.
- 4 Cevi za uporabo v pomorstvu uporabljajo naftne družbe, proizvajalci boj, pristaniški terminali, naftna industrija in vlade, kupujejo pa se bodisi za nove projekte bodisi zaradi zamenjave.
- 5 Pri novih projektih plinski terminali ali drugi končni uporabniki praviloma najamejo podjetje za inženiring (imenovano tudi „proizvajalec opreme“, „proizvajalec OEM“ ali „opremljevalec“) za gradnjo ali napeljavo novih naprav za distribucijo nafte, kakršni so sistemi priveza na eno mesto ali plavajoči objekti za črpanje, skladiščenje in raztovarjanje. Za take projekte opremljevalec od proizvajalca kupi celotno opremo cevi za uporabo v pomorstvu.
- 6 Ko so te cevi za uporabo v pomorstvu napeljane, je treba posamične dele zamenjati v obdobju od enega do sedem let. Nakup cevi za uporabo v pomorstvu za zamenjavo (imenovane tudi „sektor nadomestnih delov“) pogosto neposredno opravijo končni uporabniki. Vendar ti v nekaterih primerih nakup prepustijo hčerinskim družbam ali zunanjim podjetjem. Prodaja za zamenjavo pomeni večji del svetovnega trga cevi za uporabo v pomorstvu kot prodaja novih izdelkov.
- 7 Povpraševanje po ceveh za uporabo v pomorstvu je pretežno odvisna od razvoja naftnega sektorja in zlasti od pridobivanja nafte na območjih, ki so zelo oddaljena od kraja porabe. Sčasoma je povpraševanje naraslo. Je ciklično in delno povezano z gibanjem cen nafte. Njegov pomen se je začel kazati ob koncu 60. let in je v začetku 70. narasel, zlasti v regijah proizvajalkah nafte v Perzijskem zalivu, Severnem morju in Severni Afriki. Povpraševanje je v 80. letih naraslo pri južnoameriških nacionalnih naftnih družbah, ki so se začele razvijati. Ob koncu 90. let se je povpraševanje preusmerilo v Zahodno Afriko.
- 8 Cevi za uporabo v pomorstvu izdelujejo podjetja, znana po izdelavi pnevmatik in gume, ali njihova „spin-off“ podjetja. Proizvajajo se po naročilu glede na potrebe strank. Ker je povpraševanje po ceveh za uporabo v pomorstvu geografsko zelo razpršeno, večina proizvajalcev cevi za uporabo v pomorstvu najema veliko zastopnikov, ki zagotavljajo storitve splošnega trženja za posebne trge in ponujajo njihove proizvode v okviru objavljenih razpisov.

- 9 Cevi za uporabo v pomorstvu se prodajajo po vsem svetu, glavni proizvajalci pa so dejavni na mednarodni ravni. Predpisane zahteve, ki se uporabljajo za cevi za uporabo v pomorstvu, se v državah ne razlikujejo bistveno, in čeprav se tehnične zahteve razlikujejo glede na okolje in pogoje uporabe, se to ne dojema kot ovira pri prodaji cevi za uporabo v pomorstvu po vsem svetu.
- 10 Nazadnje, udeleženci kartela so v obravnavanem obdobju cevi za uporabo v pomorstvu, izdelanih na Japonskem, v Združenem kraljestvu, Italiji in Franciji prodali končnim uporabnikom in opremljevalcem s sedežem v različnih državah Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora (EGP). Čeprav so končni cilj večine sistemov cevi za uporabo v pomorstvu neevropske regije, pa imajo nekateri glavni svetovni opremljevalci sedež v različnih državah Unije in EGP.

Predstavitev tožečih strank

- 11 Dejavnost, povezano s cevmi za uporabo v pomorstvu, je najprej opravljala družba Michelin.
- 12 V okviru skupine Michelin je to dejavnost izvajala družba iz skupine, ki se je imenovala CMP. Družba Michelin je nato 28. julija 1993 ustanovila družbo SIRA, ki ni izvajala nobene dejavnosti do 31. marca 1995, ko se je dejavnost cevi za uporabo v pomorstvu družbe CMP prenesla na družbo SIRA. Firmo SIRA je 26. aprila 1995 nadomestila firma CMP. Družba CMP pa je pozneje prenehala.
- 13 Ena od tožečih strank, družba Trelleborg AB, je 28. marca 1996 z družbo Michelin sklenila sporazum, s katerim se je zavezala, da bo kupila vse njene deleže v družbi CMP. Družba je potem poslovala pod različnimi firmami, ki so vsebovale ime Trelleborg, od leta 2005 pa pod firmo Trelleborg Industrie SAS.
- 14 Trelleborg je družba švedskega prava, ki je bila ustanovljena leta 1905 in katere svetovni promet je leta 2006 znašal skoraj 27 milijard švedskih kron (SEK) (približno 2,9 milijarde EUR).
- 15 Trelleborg Group zajema štiri področja dejavnosti: Trelleborg Engineered Systems (ki vključuje cevi za uporabo v pomorstvu), Trelleborg Automotive, Trelleborg Sealing Solutions in Trelleborg Wheel Systems.
- 16 Trelleborg sodeluje pri proizvodnji in prodaji cevi za uporabo v pomorstvu prek hčerinske družbe Trelleborg Industrie, druge tožeče stranke, ki je družba francoskega prava.

Upravni postopek

- 17 Ko so ministrstvo Združenih držav za pravosodje in organi, pristojni za konkurenco na Japonskem in v Združenem kraljestvu, za podobna dejanja uvedli preiskavo, je [zaupno]¹ s sklicevanjem na program prizanesljivosti, določenim v Obvestilu Komisije o imuniteti pred globami in znižanju glob v kartelnih zadevah (UL 2006, C 298, str. 17) pri Komisiji Evropskih skupnosti 20. decembra 2006 zaprosila za imuniteto in pri tem razkrila obstoj kartela na trgu cevi za uporabo v pomorstvu.
- 18 Komisija je zato uvedla preiskavo zaradi kršitve člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP ter 2. maja 2007 opravila več pregledov pri družbi Parker ITR, tožečih strankah, drugih zadevnih proizvajalcih ter [zaupno] in g. W.
- 19 Družbe Manuli Rubber Industries SpA (MRI), Parker ITR in Bridgestone so 4. maja, 17. julija in 7. decembra 2007 na Komisijo naslovile prošnjo za prizanesljivost.

1 — Prikriti zaupni podatki.

- 20 Komisija je 28. aprila 2008 izdala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga je družbam poslala med 29. aprilom in 1. majem 2008.
- 21 Vse družbe so na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah odgovorile v predpisanem roku in so, razen družb [zaupno]/DOM, ContiTech AG in Continental AG, zaprosile, da so zaslišane na obravnavi, ki je bila opravljena 23. julija 2008.

Izpodbijana odločba

- 22 Komisija je 28. januarja 2009 sprejela Odločbo C(2009) 428 final z dne 28. januarja 2009 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/39406 – cevi za uporabo v pomorstvu) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba). Iz izpodbijane odločbe je v bistvu razvidno, da:
- je bila naslovljena na enajst družb, med katerimi sta tudi tožeči stranki;
 - so bile družbe, na katere se nanaša izpodbijana odločba, različno udeležene pri enotni in zapleteni kršitvi, katere predmet je bila razdelitev razpisov, določitev cen, določitev kvot, določitev pogojev prodaje, geografska razdelitev trga in izmenjava občutljivih informacij o ceni, obsegu prodaje in javnih razpisih;
 - je kartel vsekakor nastal 1. aprila 1986 (čeprav je verjetno, da sega že v začetek 70. let) in prenehal 2. maja 2007;
 - je bila med 13. majem 1997 in 21. junijem 1999 (v nadaljevanju: vmesno obdobje) dejavnost kartela omejena, med njegovimi udeleženci pa so se pojavili nesporednosti; to vseeno ni povzročilo resnične prekinitve kršitve; organizirana struktura kartela se je spet vzpostavila junija 1999 z enakimi načini delovanja in istimi udeleženci (razen enega podjetja, ki se je v kartel znova vključilo leto pozneje); zato bi bilo treba šteti, da so proizvajalci storili enotno in trajajočo kršitev, ki je trajala od 1. aprila 1986 do 2. maja 2007, ali vsaj enotno in ponavljajočo se kršitev, če bi bilo kljub vsemu treba šteti, da je prišlo do prekinitve; vmesno obdobje pa zaradi omejenega števila dokazov o kršitvi za to obdobje za izračun globe ni upoštevano;
 - je bila odgovornost tožečih strank ugotovljena za ta obdobja:
 - družba Trelleborg Industrie: od 1. aprila 1986 do 2. maja 2007;
 - družba Trelleborg: od 28. marca 1996 do 2. maja 2007;
 - je bil na podlagi meril, določenih s Smernicami o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 201, str. 2, v nadaljevanju: Smernice), osnovni znesek globe, ki se naloži vsaki od družb, določen tako:
 - Komisija se je oprla na povprečno letno svetovno prodajo vsake od družb v med letoma 2004 in 2006 ter je upoštevala prodajo kupcem s sedežem v EGP;
 - določila je upošteveno prodajo za vsako od njih, upoštevajoč njihov svetovni tržni delež pri prodaji znotraj EGP v skladu s točko 18 Smernic;
 - glede na težo kršitve je upoštevala 25 % zadnjenavedene vrednosti (namesto največ 30 %, kot je določeno v Smernicah);
 - tako pridobljeno vrednost je pomnožila s številom let udeležbe vsake od družb pri kršitvi;

- nazadnje je v skladu s točko 25 Smernic določila dodatni znesek v višini 25 % upoštevne prodaje zaradi odvrčanja;
- Komisija je nato upoštevala obteževalne okoliščine zoper družbi in zavrnila vse olajševalne okoliščine za preostale udeležence kartela;
- nazadnje, pri dveh družbah je uporabila svoje obvestilo o imuniteti pred globami in znižanju glob v kartelnih zadevah (glej točko 17 zgoraj).

- 23 Komisija je za družbi Trelleborg in Trelleborg Industrie ugotovila, da je vrednost prodaje na podlagi 15-odstotnega svetovnega tržnega deleža znašala 4 909 332 EUR in da je družba Trelleborg Industrie v kartelu sodelovala 18 let, 11 mesecev in 23 dni, kar da množitelj 19, družba Trelleborg pa 8 let, 11 mesecev in 28 dni, kar da množitelj 9, ter je na podlagi dejavnikov, navedenih v prejšnji točki, določila osnovni znesek globe v višini 24 500 000 EUR za družbo Trelleborg Industrie, pri čemer je družba Trelleborg solidarno odgovorna za znesek 12 200 000 EUR.
- 24 Ker v njunem primeru ni bila ugotovljena nobena obteževalna ali olajševalna okoliščina, ta zneska pomenita končno globo, naloženo vsaki od teh dveh družb.

Postopek in predlogi strank

- 25 Tožeči stranki sta 9. aprila 2009 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložili ti tožbi.
- 26 Ker je bil eden od sodnikov v tej zadevi zadržan, je predsednik Splošnega sodišča v skladu s členom 32(3) Poslovnika Splošnega sodišča določil drugega sodnika za dopolnitev senata.
- 27 Splošno sodišče (prvi senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek in v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 64 Poslovnika stranke pozvalo k predložitvi nekaterih dokumentov in jim pisno postavilo vprašanja. Stranke so odgovorile na ta poziv.
- 28 S sklepom predsednika prvega senata Splošnega sodišča z dne 29. februarja 2012 sta bili zadevi T-147/09 in T-148/09 združeni za ustni postopek ter izdajo skupne odločbe v skladu s členom 50 Poslovnika.
- 29 Tožeča stranka v zadevi T-147/09 je z dopisom z dne 13. aprila 2012 Splošno sodišče obvestila, da odstopa od tretjega tožbenega razloga, navedenega podredno.
- 30 Tožeči stranki sta z dopisom z dne 24. aprila 2012 vložili prošnjo za izključitev javnosti iz obravnave.
- 31 Stranke so na obravnavi 26. aprila 2012 ustno podale navedbe in odgovorile na vprašanja, ki jih je postavilo Splošno sodišče.
- 32 Tožeči stranki sta ob tej priložnosti odstopili od prošnje za izključitev javnosti iz obravnave.
- 33 Družba Trelleborg Industrie Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- razglasi delno ničnost člena 1 izpodbijane odločbe, in sicer v delu, v katerem se nanaša nanjo, in vsekakor vsaj v delu, v katerem je ugotovljena storitev kršitve pred 21. junijem 1999;
 - zniža globo, ki ji je naložena v členu 2, da se tako popravijo očitne napake, ki jih vsebuje izpodbijana odločba;
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.

34 Družba Trelleborg Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- razglasi delno ničnost člen 1 izpodbijane odločbe, in sicer v delu, v katerem se nanaša nanjo, in vsekakor vsaj v delu, v katerem je ugotovljena storitev kršitve pred 21. junijem 1999;
- zniža globo, ki ji je naložena v členu 2, da se tako popravijo očitne napake, ki jih vsebuje izpodbijana odločba;
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

35 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- tožbi zavrne;
- tožečima strankama naloži plačilo stroškov.

Pravo

Predloga za razglasitev ničnosti

36 Tožeči stranki v utemeljitev tožb navajata dva skupna tožbena razloga.

37 Prvi tožbeni razlog se nanaša, prvič, na očitno napako pri presoji dejstev, zaradi česar je Komisija štela, da je družba Trelleborg Industrie sodelovala pri trajajoči kršitvi med 1. aprilom 1986 in 2. majem 2007, družba Trelleborg pa med 28. marcem 1996 in 2. majem 2007, in drugič, na kršitev člena 25(2) Uredbe št. 1/2003.

38 Drugi tožbeni razlog se nanaša na neobstoje pravnega interesa Komisije za sprejetje odločbe o obstoju kršitve pred letom 1999.

Prvi tožbeni razlog: očitna napaka pri presoji dejstev, zaradi česar je Komisija štela, da je družba Trelleborg Industrie sodelovala pri trajajoči kršitvi med 1. aprilom 1986 in 2. majem 2007, družba Trelleborg pa med 28. marcem in 2. majem 2007, ter kršitev člena 25(2) Uredbe št. 1/2003

Izpodbijana odločba

39 Iz točk od 148 do 187 obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da je med 13. majem 1997 in 11. junijem 1999 za nekatere družbe in 21. junijem 1999 za druge družbe, med katerimi sta tudi tožeči stranki, prišlo do upočasnitve dejavnosti kartela zaradi nesoglasij med njegovimi člani. Vendar številni dokazi po mnenju Komisije dokazujejo, da so bili glavni protagonisti kartela, zlasti g. P., g. W., g. F., g. C., v tem obdobju redno v stiku predvsem zaradi izmenjave poslovnih informacij in poskusa ponovne vzpostavitve kartela, kar se je nazadnje zgodilo junija 1999.

40 V točkah od 289 do 307 obrazložitve izpodbijane odločbe so navedeni razlogi, iz katerih je Komisija štela, da je bila kršitev trajajoča, ali podredno, ponavljajoča se, čeprav je ugotovila, da se je dejavnost kartela v vmesnem obdobju zmanjšala in da za to obdobje ni bilo treba naložiti globe.

41 Iz člena 1(g) in (h) izpodbijane odločbe je poleg tega razvidno, da je Komisija štela, da je bila med 1. aprilom 1986 in 2. majem 2007 storjena trajajoča kršitev, pri kateri je družba Trelleborg Industrie sodelovala od 1. aprila 1986 do 2. maja 2007, družba Trelleborg pa od 28. marca 1996 do 2. maja

2007, iz točk 187, od 201 do 208 in od 466 do 448 obrazložitve izpodbijane odločbe pa je razvidno, da se glede tožečih strank vmesno obdobje šteje za obdobje zmanjšane dejavnosti kartela, ki ne upravičuje naložitve globe.

Trditve strank

- 42 Tožeči stranki v bistvu zatrjujeta, prvič, da Komisija, ki mora dokazati trajanje kršitve, ni dokazala njenega obstoja v vmesnem obdobju, ker so dokazi, ki jih je Komisija uporabila za to, napačno razloženi, in drugič, da nikakor nima nobenega dokaza o sodelovanju družb Trelleborg Industrie ali Trelleborg pri navedeni kršitvi v tem obdobju. Predvsem glede tega izpodbijata presojo Komisije, da so razpisne ponudbe, razdeljene pred vmesnim obdobjem, učinkovale do konca leta 1997, kar je po mnenju Komisije omogočalo vključitev obdobja od septembra do decembra 1997 v obdobje kršitve.
- 43 Tožeči stranki poleg tega v bistvu menita, da je Komisija napačno opredelila kršitev kot trajajočo in zavrnila njuno utemeljitev v zvezi z zastaranjem kršitve za obdobje pred prekinitvijo kartela v nasprotju s členom 25(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205).
- 44 V zvezi s tem nasprotujeta možnosti, da se uporabi pojem trajajoče kršitve, kot meni Komisija, saj je prišlo do skoraj dveletne prekinitve kartela, in možnosti, da se uporabi pojem ponavljajoče se kršitve, kar bi po mnenju tožečih strank vključevalo tudi kontinuiteto, ki izključuje uporabo tega pojma v primeru dokazane prekinitve kršitve. Sprejetje opredelitve ponavljajoče se kršitve v takem primeru bi bilo med drugim v nasprotju z načelom pravne varnosti, saj bi Komisija lahko tako zastaralni rok v nedogled podaljševala. Nazadnje poudarjata, da v izreku izpodbijane odločbe kršitev ni opredeljena kot ponavljajoča se.
- 45 Tožeči stranki nazadnje še zatrjujeta, da je Komisija ravnala v nasprotju s svojo prejšnjo prakso odločanja in da ju je obravnavala diskriminatorno v primerjavi z družbo MRI, za katero je Komisija štela, da je štiriletna prekinitev med avgustom 1992 in septembrom 1996 omogočila, da se globa za dejanja, ki jih je ta družba storila pred 1. avgustom 1992, ne naloži.
- 46 Komisija te navedbe prereka in meni, da je v izpodbijani odločbi pravno zadostno dokazano, da je kršitev v vmesnem obdobju trajala, čeprav se je za kartel začela faza omejene dejavnosti. Vendar je v svojih vlogah in odgovorih na vprašanja v zvezi s tem na obravnavi priznala, da nima nobenega dokaza o sodelovanju tožečih strank pri stikih med udeleženci kartela v vmesnem obdobju.
- 47 Nasprotno pa meni, da je treba upoštevati ponudbe, izvedene pred tem obdobjem, katerih učinkih so se nadaljevali do novembra ali decembra 1997, in dejstvo, da tožeči stranki nista prekinili sodelovanja v kartelu v tem obdobju, kar glede na sodno prakso upravičuje, da se za njuno sodelovanje pri kršitvi šteje, da je trajalo od 1. aprila 1986 do 2. maja 2007.
- 48 Komisija v bistvu še dodaja, da bi Splošno sodišče, če bi ugotovilo, da kršitev ni trajajoča, moralo kršitev vsekakor opredeliti kot ponavljajočo se, kakor jo je sama podredno v točki 307 obrazložitve izpodbijane odločbe. Po njenem mnenju iz tega izhaja, da njeno pooblastilo za naložitev globe za obdobje kršitve od leta 1986 do leta 2007 ob sprejetju izpodbijane odločbe ni zastaralo. Poleg tega meni, da je zato dejstvo, da je v izreku izpodbijane odločbe naveden le obstoj trajajoče kršitve, brez pomena.
- 49 Pojasniti je treba, da sta tožeči stranki v odgovoru na vprašanja Splošnega sodišča na obravnavi priznali, da ne ugovarjata temu, da sta sodelovali pri kršitvi pred 13. majem 1997 ali po 21. juniju 1999. Vendar menita, da gre za različni kršitvi.

Presoja Splošnega sodišča

– Uvodne ugotovitve

- 50 Najprej je treba spomniti, da iz sodne prakse izhaja, da mora Komisija dokazati ne samo obstoj kartela, ampak tudi njegovo trajanje (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 15. marca 2000 v združenih zadevah Cimenteries CBR in drugi proti Komisiji, T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 in T-104/95, Recueil, str. II-491, točka 2802 in navedena sodna praksa). Natančneje, v zvezi z dokazovanjem kršitve člena 81(1) ES mora Komisija predložiti dokaz o kršitvah, ki jih ugotovi, in zbrati ustrezne dokaze, zato da pravno zadostno dokaže obstoj dejstev, ki pomenijo kršitev (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 58, in z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 86). V dvomu mora sodišče ugoditi podjetju, ki je naslovnik odločbe, s katero je ugotovljena kršitev. Sodišče torej ne more ugotoviti, da je Komisija pravno zadostno dokazala obstoj zadevne kršitve, če dvomi o tem vprašanju, zlasti v okviru tožbe za razglasitev ničnosti in/ali spremembo odločbe, s katero je naložena globa. V tem položaju je namreč treba upoštevati načelo domneve nedolžnosti, ki je del temeljnih pravic, varovanih v pravnem redu Unije, in ki je določeno v členu 48(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, razglashene 7. decembra 2000 v Nici (UL C 364, str. 1). Ob upoštevanju narave zadevnih kršitev ter narave in teže sankcij za te kršitve domneva nedolžnosti velja še posebej v postopkih v zvezi s kršitvami pravil o konkurenci, ki veljajo za podjetja, ki se lahko končajo z naložitvijo glob ali periodičnih denarnih kazni (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Hüls proti Komisiji, C-199/92 P, Recueil, str. I-4287, točki 149 in 150, in sodbo Splošnega sodišča z dne 25. oktobra 2005 v zadevi Groupe Danone proti Komisiji, T-38/02, ZOdl., str. II-4407, točki 215 in 216). Tako mora Komisija predložiti natančne in verodostojne dokaze kot podlago za trdno prepričanje, da je bila zatrjevana kršitev storjena (glej zgoraj navedeno sodbo Groupe Danone proti Komisiji, in navedena sodna praksa).
- 51 Vendar je iz ustaljene sodne prakse razvidno tudi, da ni nujno, da vsak dokaz, ki ga predloži Komisija, izpolnjuje ta merila glede vsakega znaka kršitve. Zadostuje, da to zahtevo izpolnjuje sklenjen krog indecev, na katere se sklicuje institucija, presojan v celoti (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 8. julija 2004 v združenih zadevah JFE Engineering in drugi proti Komisiji, T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00, ZOdl., str. II-2501, točka 180 in navedena sodna praksa).
- 52 Običajno je, da so dejavnosti protikonkurenčnih sporazumov tajne, da so srečanja tajna in da je dokumentacije v zvezi s tem zelo malo. Torej, tudi če Komisija najde listine, ki jasno dokazujejo nedovoljeno navezovanje stikov med gospodarskimi subjekti, kot so zapisniki sestankov, gre navadno le za nepopolna in razdrobljena dokazila, tako da je treba do nekaterih posameznih podrobnosti pogosto priti s sklepanjem. Zato je v večini primerov treba na obstoj protikonkurenčnega ravnanja ali sporazuma sklepati iz številnih naključij in indecev, ki obravnavani skupaj lahko, kadar ni drugih skladnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi pravil o konkurenci (sodbi Sodišča z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točke od 55 do 57, in z dne 25. januarja 2007 v združenih zadevah Sumitomo Metal Industries in Nippon Steel proti Komisiji, C-403/04 P in C-405/04 P, ZOdl., str. I-729, točka 51).
- 53 Poleg tega mora Komisija v skladu s sodno prakso, kadar ni dokazov, na podlagi katerih bi bilo mogoče neposredno ugotoviti trajanje kršitve, predložiti vsaj dokaze, ki se nanašajo na dejstva, ki so si časovno dovolj blizu, da je na podlagi njih mogoče razumno sklepati o neprekinjenem trajanju te kršitve med natančno določenima datumoma (glej sodbi Splošnega sodišča z dne 7. julija 1994 v zadevi Dunlop Slazenger proti Komisiji, T-43/92, Recueil, str. II-441, točka 79, in z dne 16. novembra 2006 v zadevi Peróxidos Orgánicos proti Komisiji, T-120/04, ZOdl., str. II-4441, točka 51, in navedena sodna praksa).

- 54 V obravnavani zadevi pa ni sporno, da Komisija nima nobenega dokaza o sodelovanju tožečih strank pri stikih med člani kartela in zmanjšani dejavnosti kartela v vmesnem obdobju, ki jo je opisala v točkah od 148 do 187 obrazložitve izpodbijane odločbe.
- 55 Komisija je namreč zgolj ugotovila, da je na sodelovanje tožečih strank mogoče sklepati iz tega, da v vmesnem obdobju nista izstopili iz kartela in da je to sodelovanje dokazano vsaj do novembra ali decembra 1997, ker so učinki razpisov, razdeljenih med udeleženci kartela pred 13. majem 1997, še trajali (glej zlasti točke 150, 162 in 187 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 56 Presoditi je torej treba, ali je lahko Komisija na podlagi teh ugotovitev kršitev družbe Trelleborg Industrie med 1. aprilom 1986 in 2. majem 2007 ter družbe Trelleborg med 28. marcem 1996 in 2. majem 2007 upravičeno opredelila kot trajajočo in zato presodila, da je zastaralni rok v skladu s členom 25(2) Uredbe št. 1/2003 začel teči šele od zadnjemavedenega dneva.

– Obstoje trajajoče kršitve

- 57 Spomniti je treba, da se mora v večini primerov na obstoj protikonkurenčnega ravnanja ali sporazuma sklepati iz več naključij in indicev, ki upoštevani skupaj ob neobstoju druge dosledne razlage pomenijo dokaz o kršitvi pravil o konkurenci. Taki indici in naključja lahko, če se presojuje kot celota, razkrijejo ne le obstoj protikonkurenčnih ravnanj ali sporazumov, ampak tudi trajanje trajajočega protikonkurenčnega ravnanja in obdobje uporabe sporazuma, sklenjenega v nasprotju s pravili o konkurenci (glej v tem smislu zgoraj v točki 52 navedeno sodbo Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 57, in sodbo Sodišča z dne 21. septembra 2006 v zadevi Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied proti Komisiji, C-105/04 P, ZOdl., str. I-8725, točke od 94 do 96 in navedena sodna praksa).
- 58 Poleg tega je takšna kršitev lahko tudi posledica niza dejanj ali celo trajajočega ravnanja, in ne le ločenega dejanja. Te razlage ni mogoče ovreči z utemeljitvijo, da lahko tudi eden ali več elementov tega niza dejanj ali trajajočega ravnanja sam po sebi in ločeno pomeni kršitev pravil o konkurenci. Kadar se različna dejanja z istim ciljem izkrivljanja konkurence na skupnem trgu uvrščajo v „celovit načrt“, lahko Komisija pripiše odgovornost za ta dejanja glede na sodelovanje pri kršitvi kot celoti (zgoraj v točki 52 navedena sodba Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 258, in zgoraj v točki 57 navedena sodba Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied proti Komisiji, točka 110).
- 59 V zvezi z neobstojem dokaza glede obstoja sporazuma v nekih določenih obdobjih ali vsaj glede tega, da je neko podjetje ta sporazum izvajalo v danem obdobju, je treba spomniti, da to, da dokaz o kršitvi ni bil predložen za neka določena obdobja, ne preprečuje, da bi se kršitev štela za podano v širšem časovnem okviru kot ta obdobja, če ta ugotovitev temelji na objektivnih in skladnih indicijih. V okviru kršitve, ki traja več let, tudi dejstvo, da se zunanji znaki kartela pojavljajo v različnih časovno bolj ali manj oddaljenih obdobjih, ne vpliva na njegov obstoj, če različni ukrepi, ki so del te kršitve, uresničujejo samo en cilj in se umeščajo v okvir enotne in trajajoče kršitve (zgoraj v točki 57 navedena sodba Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied proti Komisiji, točki 97 in 98; glej v tem smislu tudi zgoraj v točki 52 navedeno sodbo Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 260).
- 60 V zvezi s tem je sodna praksa določila več ustreznih meril za presojo, ali je kršitev enotna, in sicer enakost ciljev zadevnih ravnanj (sodba Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002 v zadevi Dansk Rørindustri proti Komisiji, T-21/99, Recueil, str. II-1681, točka 67; glej v tem smislu tudi sodbo Sodišča z dne 21. septembra 2006 v zadevi Technische Unie proti Komisiji, C-113/04 P, ZOdl., str. I-8831, točki 170 in 171, in sodbo Splošnega sodišča z dne 27. septembra 2006 v zadevi Jungbunzlauer proti Komisiji, T-43/02, ZOdl., str. II-3435, točka 312), enakost zadevnih proizvodov in storitev (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 15. junija 2005 v združenih zadevah Tokai Carbon in drugi proti

Komisiji, T-71/03, T-74/03, T-87/03 in T-91/03, neobjavljena v ZOdl., točke 118, 119 in 124, in zgoraj navedeno sodbo Jungbunzlauer proti Komisiji, točka 312), enakost podjetij, ki so sodelovala pri kršitvi (zgoraj navedena sodba Jungbunzlauer proti Komisiji, točka 312), in enak način njene izvedbe (zgoraj navedena sodba Dansk Rørindustri proti Komisiji, točka 68). Poleg tega sta dejstvi, da gre za iste fizične osebe, ki zastopajo podjetja, in da se zadevna ravnanja izvajajo na istem ozemlju, prav tako elementa, ki ju je mogoče upoštevati pri tej presoji.

- 61 Sodna praksa tako dopušča Komisiji, da domneva, da kršitev – ali sodelovanje podjetja pri kršitvi – ni bila prekinjena, čeprav nima dokazov o kršitvi za določena obdobja, če različna ravnanja, ki so del te kršitve, uresničujejo samo en cilj in se umeščajo v okvir enotne in trajajoče kršitve, pri čemer mora taka ugotovitev temeljiti na objektivnih in skladnih indicijih, ki dokazujejo obstoj celovitega načrta.
- 62 Kadar so ti pogoji izpolnjeni, pojem trajajoče kršitve Komisiji tako omogoča, da naloži globo za celotno upoštevano obdobje kršitve in določi dan, ko začne teči zastaralni rok, to je dan, ko je trajajoča kršitev prenehala.
- 63 Vendar lahko podjetja, ki so obtožena sklenitve tajnega dogovora, poskusijo to domnevo ovreči z navajanjem indecev ali dokazov o tem, da, nasprotno, kršitve – ali njihovega sodelovanja pri kršitvi – v teh obdobjih ni bilo.
- 64 V obravnavani zadevi je treba res ugotoviti, da tožeči stranki na obravnavi nista izpodbijali enakosti ciljev zadevnih ravnanj, zadevnih proizvodov, podjetij, ki so sodelovala pri tajnem dogovoru, glavnih načinov njegovega izvajanja, vpletenih fizičnih oseb, ki so delovale v imenu podjetij, in nazadnje geografskega področja uporabe teh ravnanj pred majem 1997 in po juniju 1999.
- 65 Čeprav je na podlagi teh ugotovitev mogoče pritrditi tezi o opredeljem celovitem načrtu pred vmesnim obdobjem in po njem, je treba tudi ugotoviti, da je Komisija v izpodbijani odločbi na eni strani potrdila, da je kartel prišel v krizno obdobje, med katerim je bilo njegovo delovanje bistveno spremenjeno, odnosi med njegovimi člani pa so se očitno zrahljali, tako da se je njegova dejavnost v vmesnem obdobju zelo upočasnila, na drugi strani pa, da so v tem obdobju nekateri protagonisti – zlasti g. P., g. F., g. C., g. W – svoje stike izkoristili za to, da bi poskusili znova vzpostaviti sodelovanje med zadevnimi podjetji (glej točke od 148 do 187 obrazložitve izpodbijane odločbe), kar je razlog, da Komisija za to vmesno obdobje ni naložila globe nobenemu od udeležencev kartela.
- 66 Ugotoviti pa je treba, da Komisija nima nobenega dokaza o vpletenosti tožečih strank v te večstranske stike v vmesnem obdobju, ki je trajalo več kot dve leti, ali o njunem sodelovanju na sestankih, katerih namen je bila ponovna vzpostavitev kartela, niti o tem, da sta zanje vedeli.
- 67 V teh okoliščinah se teza tožečih strank, da sta dejansko prekinili svoje sodelovanje, zdi dovolj utemeljena in verjetna, da se ovrže domneva, navedena v točki 61 zgoraj, da se je kljub neobstoju dokazov o tem njuno sodelovanje pri kršitvi, čeprav pasivno, nadaljevalo. Ob upoštevanju dejstva, da je bila dejavnost kartela v vmesnem obdobju zmanjšana ali je morda celo ni bilo, ter neobstoja objektivnih in skladnih indecev o morebitni jasni volji tožečih strank za ponovno vzpostavitev kartela ali odobritev njegovih ciljev Komisija namreč ni upravičeno sklepala na njuno trajajočo, čeprav pasivno sodelovanje.
- 68 Vendar se Komisija v svojih vlogah sklicuje na sodno prakso (zgoraj v točki 50 navedena sodba Komisija proti Anic Participazioni, točki 83 in 84), v skladu s katero mora podjetje, da bi njegova odgovornost prenehala, odkrito in nedvoumno izstopiti iz kartela, tako da se drugi udeleženci tega kartela zavedajo, da ne podpira več njegovih splošnih ciljev. Iz tega sklepa, da je mogoče sodelovanje tožečih strank, ker v vmesnem obdobju iz kartela nista izstopili, v tem obdobju manj intenzivne kršitve kljub temu uporabiti proti njima, ne da bi to vplivalo na naložitev globe za to obdobje. V skladu s to sodno prakso je namreč posledica tihega odobravanja nezakonite pobude brez javnega distanciranja od njene vsebine ali brez njene prijave upravnim organom spodbujanje nadaljevanja

kršitve in otežitev njenega odkritja, kar je opustitveni način udeležbe pri kršitvi, ki povzroči odgovornost zadevnega podjetja. Torej, prvič, ker je iz izpodbijane odločbe razvidno, da je bilo običajno delovanje kartela v vmesnem obdobju, ki je trajalo več kot dve leti, prekinjeno, drugič, ker ni dokazano, da sta tožeči stranki sodelovali pri stikih v vmesnem obdobju s ciljem ponovne vzpostavitve kartela ali da sta zanje vedeli, tretjič, ker so, tudi če bi se glede nadaljevanja učinkov ponudb, razdeljenih pred majem 1997, pritrdilo Komisiji, ti učinki trajali vsaj do novembra ali decembra 1997, pri čemer pred ponovno vzpostavitvijo kartela vsekakor ostane 18-mesečno obdobje, za katero ni nobenega objektivnega in skladnega indica, na podlagi katerega bi bilo mogoče potrditi vpletenost tožečih strank v stike, navezane v kriznem obdobju kartela, Komisija ne more zatrjevati, da se tožeči stranki v vmesnem obdobju nista distancirali od dejanj nekaterih udeležencev kartela za njegovo oživitev.

- 69 Ob upoštevanju okoliščin obravnavane zadeve je treba ugotoviti, da neobstoj takega javnega distanciranja tožečih strank od preostalih udeležencev kartela ne more povzročiti, da bi ti dobili vtis, da sta tožeči stranki vsaj pasivno soudeleženi, tako da njunega ravnanja ni bilo mogoče enačiti s tihim soglašanjem s protikonkurenčno pobudo. Ker ni nobenega indica, na podlagi katerega bi bilo mogoče sklepati, da sta tožeči stranki vedeli za stike med preostalimi člani kartela v vmesnem obdobju zaradi ponovne vzpostavitve kartela, katerega običajno delovanje je bilo prekinjeno, Komisija torej ni bila upravičena sklepati na njuno skupno odgovornost na podlagi tega, da se nista javno distancirali od vsebine kartela. Ta razlog sam po sebi namreč ne more zadostovati za zapolnitev popolnega neobstoja objektivnih in skladnih indecev, na podlagi katerih bi bilo mogoče z objektivnega in subjektivnega vidika dokazati sum njunega sodelovanja in trajajoče soudeležbe pri enotni kršitvi v tem obdobju.
- 70 Zato je treba ugotoviti, da Komisija ni mogla zakonito ugotoviti, da je bila kršitev, ki sta jo storili tožeči stranki, enotna in trajajoča. Vendar obstoj te napake še ne pomeni nujno, da je Komisija kršila člen 25(2) Uredbe št. 1/2003.
- 71 Namreč, ob upoštevanju dejstva, da kršitve v obravnavanem primeru ni mogoče opredeliti kot trajajoče, je torej treba za ugotovitev, ali je prišlo do zastaranja v skladu s členom 25(2) Uredbe št. 1/2003, preveriti še, ali je treba kršitev opredeliti kot ponavljajočo se, kar tožeči stranki izpodbijata.

– Obstoj ponavljajoče se kršitve

- 72 Ker se stranke glede razlage pojma ponavljajoče se kršitve ne strinjajo, je treba najprej pojasniti pomen tega pojma v razmerju do pojma trajajoče kršitve v smislu člena 25(2) Uredbe št. 1/2003.
- 73 Pri dobresedni razlagi določbe prava Unije je treba upoštevati, da so besedila prava Unije sestavljena v več jezikih in da so različne jezikovne različice enako verodostojne; razlaga določbe zato vključuje primerjavo jezikovnih različic (sodba Sodišča z dne 6. oktobra 1982 v zadevi CILFIT, 283/81, Recueil, str. 3415, točka 18). Potreba po enotni uporabi in zato enotni razlagi določb prava Unije tako izključuje, da bi se ob dvomu besedilo določbe upoštevalo ločeno v eni od njenih različic, pač pa zahteva nasprotno, da se razlaga in uporablja glede na različice v drugih uradnih jezikih (glej sodbo Sodišča z dne 19. aprila 2007 v zadevi Profisa, C-63/06, ZOdl., str. I-3239, točka 13 in navedena sodna praksa). Poleg tega, če so med jezikovnimi različicami besedila določbe Unije razlike, je treba zadevno določbo razlagati glede na splošno sistematiko in namen ureditve, katere del je (glej zgoraj navedeno sodbo Profisa, točka 14 in navedena sodna praksa).
- 74 Splošneje, pri razlagi določbe prava Unije je treba upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki jih uresničuje ureditev, katere del je (sodba Sodišča z dne 17. novembra 1983 v zadevi Merck, 292/82, Recueil, str. 3781, točka 12), ter vse določbe prava Unije (zgoraj v točki 73 navedena sodba CILFIT, točka 20).

- 75 Prvič, pojasniti je treba, da se je člen 1(2) Uredbe Sveta (EGS) št. 2988/74 z dne 26. novembra 1974 o rokih zastaranja v postopkih in izvajanju sankcij v transportnem pravu in pravu konkurence Evropske gospodarske skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 61), ki je podlaga določb o zastaranju iz Uredbe št. 1/2003, nanašal na „stalne ali ponavljajoče se kršitve“.
- 76 V zvezi s tem je treba spomniti, da je Sodišče glede ponavljajoče se kršitve iz člena 1 Uredbe št. 2988/74 razsodilo, da čeprav ima pojem ponavljajoče se kršitve nekoliko različen pomen v pravnih redih držav članic, pa vsekakor vključuje vzorec nezakonitega ravnanja, s katerim se izvaja ena kršitev in ki ga združuje skupen subjektivni element (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Montecatini proti Komisiji, C-235/92 P, Recueil, str. I-4539, točka 195).
- 77 Ta pojem je bil v francoski različici člena 25(2) Uredbe št. 1/2003 zamenjan s pojmom *infraction continue ou répétée*.
- 78 Vendar do te spremembe ni prišlo v vseh jezikovnih različicah te določbe.
- 79 V angleški različici Uredbe št. 2988/74 je bil namreč v členu 1(2) že prej rabljen izraz *continuing or repeated infringements* in ta terminologija se je ohranila v angleški različici člena 25(2) Uredbe št. 1/2003.
- 80 Poleg tega je zakonodajalec pri sprejetju Uredbe št. 1/2003 v večini jezikovnih različic ohranil terminologijo, ki je bila prej rabljena v Uredbi št. 2988/74 (v obravnavani zadevi gre za špansko, dansko, nemško, grško, nizozemsko, finsko in švedsko različico), medtem ko so bile preostale jezikovne različice prav tako spremenjene, zato da bi se uvedel pojem ponavljajoče se kršitve namesto pojma nadaljujoče se kršitve (gre za italijansko in portugalsko različico).
- 81 V uvodni izjavi 31 Uredbe št. 1/2003 je poleg tega navedeno:
- „Pravila o zastaralnih rokih za nalaganje glob in periodičnih denarnih kazni so bila določena v Uredbi Sveta [...] št. 2988/74, ki zadeva tudi sankcije na transportnem področju [...] Za razjasnitev pravnega okvira je zato treba spremeniti Uredbo [...] št. 2988/74 in tako preprečiti, da se uporablja v zadevah, ki jih pokriva ta uredba, slednja pa mora vsebovati določbe o zastaralnih rokih.“
- 82 Zato je treba šteti, da zakonodajalec ob prenovitvi Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 3), kljub terminološki spremembi v nekaterih jezikovnih različicah ni nameraval spremeniti pomena prejšnje določbe, temveč je, prav nasprotno, nameraval preprečiti morebitno zmedo, ki bi jo ustvarila uporaba pojma nadaljujoče se kršitve.
- 83 Drugič, pojem ponavljajoče se kršitve se razlikuje od pojma trajajoče kršitve (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 19. maja 2010 v zadevi IMI in drugi proti Komisiji, T-18/05, ZOdl., str. II-1769, točki 96 in 97), saj to razlikovanje potrjuje uporaba veznika „ali“ v členu 25(2) Uredbe št. 1/2003.
- 84 Trditve tožečih strank, da je treba razlikovati med „klasično“ kršitvijo in „trajajočo in ponavljajočo se“ kršitvijo, je zato treba zavrniti.
- 85 Tretjič, pojem enotne kršitve se nanaša na položaj, v katerem je več podjetij udeleženih pri kršitvi, sestavljeni iz trajajočega ravnanja z enim samim gospodarskim ciljem, to je izkriviti konkurenco, ali pri posameznih kršitvah, ki so med seboj povezane z enakostjo cilja in subjektov (glej v tem smislu sodbi Splošnega sodišča z dne 8. julija 2008 v zadevi BPB proti Komisiji, T-53/03, ZOdl., str. II-1333, točka 257, in z dne 28. aprila 2010 v zadevi Amann & Söhne in Cousin Filterie proti Komisiji, T-446/05, ZOdl., str. II-1255, točka 89).

- 86 Z drugimi besedami, načini, na katere je bila kršitev storjena, omogočajo, da se enotna kršitev opredeli bodisi kot trajajoča bodisi kot ponavljajoča se.
- 87 Poleg tega je treba v zvezi s trajajočo kršitvijo opozoriti, da pojem celovitega načrta Komisiji omogoča, da domneva, da kršitev ni bila prekinjena, čeprav za določeno obdobje nima dokazov o udeležbi zadevnega podjetja pri tej kršitvi, če je to pri kršitvi sodelovalo pred tem obdobjem in po njem in če ni dokazov ali indicev, na podlagi katerih bi bilo mogoče sklepati, da je bila kršitev glede njega prekinjena. V tem primeru lahko globo naloži za celotno obdobje kršitve, vključno z obdobjem, za katero nima dokazov o udeležbi zadevnega podjetja (glej točke od 60 do 62 zgoraj).
- 88 Če pa se lahko šteje, da je bila udeležba podjetja pri kršitvi prekinjena in da je bilo podjetje pri kršitvi udeleženo pred to prekinitvijo in po njej, je to kršitev mogoče opredeliti kot ponavljajočo se, če tako kot pri trajajoči kršitvi (glej točko 60 zgoraj) obstaja enoten cilj, ki mu je podjetje sledilo pred prekinitvijo in po njej, kar je mogoče sklepati iz enakosti ciljev zadevnih ravnanj, zadevnih proizvodov, podjetij, ki so sodelovala pri tajnem dogovoru, glavnih načinov njegovega izvajanja, vpletenih fizičnih oseb, ki so delovale v imenu podjetij, in nazadnje geografskega področja uporabe navedenih ravnanj. Kršitev je v takem primeru enotna in ponavljajoča se, in čeprav lahko Komisija naloži globo za celotno obdobje kršitve, tega ne more storiti za obdobje, v katerem je bila kršitev prekinjena.
- 89 Tako se različna obdobja kršitve, v katerih naj bi bilo udeleženo isto podjetje, vendar glede katerih ni mogoče dokazati skupnega cilja, ne morejo opredeliti kot enotna kršitev – trajajoča ali ponavljajoča se – in pomenijo ločene kršitve.
- 90 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da Komisija priznava, da nima dokazov o vpletenosti tožečih strank v vmesnem obdobju, ki je trajalo več kot dve leti. Poleg tega za to obdobje ni bila naložena globa.
- 91 Tožeči stranki pa sta priznali, da sta bili udeleženi pri kršitvi pred vmesnim obdobjem in po njem, in sta na obravnavi potrdili, da ne izpodbijata enakosti ciljev zadevnih ravnanj, zadevnih proizvodov, podjetij, ki so sodelovala pri tajnem dogovoru, glavnih načinov njegovega izvajanja, vpletenih fizičnih oseb, ki so delovale v imenu podjetij, in nazadnje geografskega področja uporabe teh ravnanj pred majem 1997 in po juniju 1999.
- 92 Zato mora Splošno sodišče ugotoviti, da je družba Trelleborg Industrie storila enotno in ponavljajočo se kršitev, ki je bila storjena med aprilom 1986 in 13. majem 1997 ter med 21. junijem 1999 in majem 2007, družba Trelleborg pa enotno in ponavljajočo se kršitev, ki je bila storjena med 28. marcem 1996 in 13. majem 1997 ter med 21. junijem 1999 in majem 2007. To, da je Komisija kršitev napačno opredelila kot trajajočo, namreč Splošnemu sodišču ne preprečuje, da kršitev znova opredeli kot ponavljajočo se glede na elemente dejanskega stanja, ki izhajajo iz upravnega spisa in na katerih temelji izpodbijana odločba (glej po analogiji zgoraj v točki 83 navedeno sodbo IMI in drugi proti Komisiji, točki 96 in 97; glej po analogiji tudi sodbo Splošnega sodišča z dne 30. novembra 2009 v združenih zadevah Francija in France Télécom proti Komisiji, T-427/04 in T-17/05, ZOdl., str. II-4315, točke od 322 do 325, potrjeno v pritožbenem postopku s sodbo Sodišča z dne 8. decembra 2011 v zadevi France Télécom proti Komisiji, C-81/10 P, ZOdl., str. I-12899, točka 80 in naslednje).
- 93 Te ugotovitve ni mogoče ovreči s trditvami tožečih strank, da bi lahko Komisija ob opiranju na teorijo ponavljajoče se kršitve, ki jo je podredno navedla v izpodbijani odločbi (glej točki 22 in 40 zgoraj), v nedogled prelagala začetek zastaranja in ga tako popolnoma odpravila, kar bi bilo v nasprotju z načelom pravne varnosti.
- 94 Te trditve je treba zavriniti, ker je po eni strani, kadar so izpolnjeni pogoji, na podlagi katerih je mogoče sklepati na obstoj ponavljajoče se kršitve, iz člena 25(2) Uredbe št. 1/2003 razvidno, da je začetek zastaranja preložen. Po drugi strani morebitne nedovoljenosti uporabe teorije ponavljajoče se kršitve

ni mogoče presojati *in abstracto* in je v bistvu odvisna od okoliščin posameznega primera in predvsem od sposobnosti Komisije, da dokaže, da gre za enotno kršitev, ki je trajala v različnih upoštevnihih obdobjih.

– Posledice obstoja ponavljajoče se kršitve za zastaranje

- 95 Ker je družba Trelleborg Industrie storila enotno in ponavljajočo se kršitev, ki je bila storjena med aprilom 1986 in majem 1997 ter med junijem 1999 in majem 2007, družba Trelleborg pa enotno in ponavljajočo se kršitev, ki je bila storjena med marcem 1996 in majem 1997 ter med junijem 1999 in majem 2007, je treba ugotoviti, da prvo obdobje kršitve pred 13. majem 1997 ni zastarano.

– Preostali očitki

- 96 V zvezi z očitkom, ki se nanaša na kršitev načela pravne varnosti, je treba spomniti, da je to načelo eno od temeljnih načel prava Unije, ki zahteva zlasti to, da so predpisi jasni in natančni, zato da se lahko posamezniki nedvoumno seznani s svojimi pravicami in obveznostmi in v skladu s tem ukrepajo. Če pa je s predpisom povezana določena stopnja negotovosti glede njegovega pomena in obsega, je treba preveriti, ali je zadevno pravno pravilo tako nejasno, da upravičenci ne morejo z zadostno gotovostjo odpraviti morebitnih dvomov o obsegu ali pomenu tega pravila (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 14. aprila 2005 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-110/03, ZOdl., str. I-2801, točki 30 in 31).
- 97 Ker so merila, na podlagi katerih je mogoče sklepati na obstoj ponavljajoče se kršitve, jasna in natančna ter ne vsebujejo nobene dvoumnosti, ki bi posameznikom preprečevala, da bi z zadostno gotovostjo odpravili morebitne dvome o obsegu ali pomenu tega pravila, je treba ugotoviti, da je predvidljivost pravnih položajev zagotovljena, in očitek o kršitvi načela pravne varnosti zavrniti.
- 98 V zvezi z očitkom, ki se nanaša na enako obravnavanje, je treba spomniti, da načelo enakega obravnavanja ali prepovedi diskriminacije zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je taka obravnava objektivno utemeljena (sodba Sodišča z dne 15. aprila 2010 v zadevi Gualtieri proti Komisiji, C-485/08 P, ZOdl., str. I-3009, točka 70).
- 99 Komisija v obravnavani zadevi trdi, da je res ugotovila, da je družba MRI storila kršitev, ki je bila storjena med 1. aprilom 1986 in 1. avgustom 1992 ter med 3. septembrom 1996 in 2. majem 2007, vendar zanjo ni uporabila teorije ponavljajoče se kršitve niti ji ni naložila globe za obdobje kršitve pred 1. avgustom 1992, upoštevajoč svojo diskrecijsko pravico, da ne uporabi sankcije za obdobje pred prekinitvijo sodelovanja družbe MRI v kartelu, pa čeprav bi lahko ugotovila, da je bila kršitev ponavljajoča se.
- 100 Na eni strani je treba ugotoviti, da Komisija upravičeno zatrjuje, da ima v skladu z določbami člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 diskrecijsko pravico pri odločitvi o naložitvi globe storilcu kršitve člena 81 ES. Vendar mora to pravico uresničevati ob spoštovanju načela enakega obravnavanja.
- 101 Na drugi strani je treba ugotoviti, da položaj družbe MRI in tožečih strank ni primerljiv.
- 102 Družba MRI namreč ni bila kaznovana zaradi sodelovanja v kartelu v obdobju pred 1. avgustom 1992, pri čemer je prekinitev, ki jo je Komisija upoštevala za to, trajala od tistega dne do 3. septembra 1996, medtem ko se prekinitev, na katero se sklicujeta tožeči stranki, nanaša zgolj na vmesno obdobje.
- 103 Torej je treba očitek o kršitvi načela enakega obravnavanja zavrniti.

- 104 Poleg tega in zaradi celovitosti je, tudi če je Komisija glede družbe MRI napačno uporabila merila, ki urejajo zastaranje, treba šteti, da zaradi take nezakonitosti, ki Splošnemu sodišču v okviru te tožbe ni bila predložena v obravnavo, ničnostna tožba, ki sta jo vložili tožeči stranki, nikakor ni utemeljena. V zvezi s tem je treba opozoriti, da mora biti spoštovanje načela enakega obravnavanja usklajeno s spoštovanjem načela zakonitosti, kar pomeni, da se nihče ne more v svojo korist sklicevati na nezakonitost, ki je bila storjena v korist drugega. Zaradi morebitnega nezakonitega ravnanja v korist drugega podjetja, ki ni stranka tega postopka, Splošno sodišče ne more ugotoviti neenakega obravnavanja in tako nezakonitosti glede tožečih strank. Tak pristop bi pomenil, da se prizna načelo „enakega obravnavanja v protipravnosti“ samo zato, ker se je drugo podjetje, ki bi utegnilo biti v primerljivem položaju, protipravno izognilo sankciji (glej zgoraj v točki 53 navedeno sodbo *Peróxidos Orgánicos* proti Komisiji, točka 77 in navedena sodna praksa).
- 105 Zato je treba izpodbijano odločbo razglasiti za nično v delu, v katerem je ugotovljeno, da je družba Trelleborg Industrie storila trajajočo kršitev, ki je bila storjena med 1. aprilom 1986 in 2. majem 2007, in da je družba Trelleborg storila trajajočo kršitev, ki je bila storjena med 28. marcem 1996 in 2. majem 2007, v preostalem pa tožbeni razlog, ki se nanaša na zastaranje, zavrniti.

Drugi tožbeni razlog: neobstoj pravnega interesa Komisije za sprejetje odločbe o obstoju kršitve pred letom 1999

Trditve strank

- 106 Tožeči stranki v bistvu navajata, da Komisija načeloma lahko upravičeno ugotovi, da je bila kršitev storjena, čeprav je zastarana. Vendar bi v skladu s sodno prakso morala v tem primeru dokazati svoj pravni interes za tako ugotovitev, to je pojasniti okoliščine, zaradi katerih je bilo potrebno sprejetje odločbe o ugotovitvi kršitev, ki so prenehale najmanj dvanajst let pred sprejetjem izpodbijane odločbe.
- 107 Komisija prereka te trditve.

Presoja Splošnega sodišča

- 108 Ker je bilo v okviru prvega tožbenega razloga ugotovljeno, da je treba kršitev, ki sta jo storili tožeči stranki, opredeliti kot enotno in ponavljajočo se (glej točko 92 zgoraj) in da obdobje kršitve pred 13. majem 1997 ne spada v okvir zastaranja (glej točko 95 zgoraj), je treba drugi tožbeni razlog zavrniti.

Predlog za spremembo

- 109 Tožeči stranki predlagata spremembo izpodbijane odločbe in znižanje globe.
- 110 Spomniti je treba, da se lahko na podlagi člena 261 PDEU z uredbami, ki jih v skladu z določbami Pogodbe DEU sprejemata Evropski parlament in Svet skupaj, Sodišču dodeli neomejena pristojnost glede kazni, predvidenih v teh uredbah. Taka pristojnost je bila sodišču Unije podeljena s členom 31 Uredbe št. 1/2003. To je zato pooblaščen, da zunaj okvira nadzora zakonitosti sankcije nadomesti presojo Komisije s svojo in tako odpravi, zniža ali zviša naloženo globo ali periodično denarno kazen. Iz tega izhaja, da lahko sodišče Unije izvaja neomejeno pristojnost, kadar presoja vprašanje zneska globe, in da lahko to pristojnost izvaja glede znižanja in tudi povišanja tega zneska (glej sodbo Sodišča z dne 8. februarja 2007 v zadevi *Groupe Danone* proti Komisiji, C-3/06 P, ZOdl., str. I-1331, točke od 60 do 62 in navedena sodna praksa).

- 111 Poleg tega je v skladu s členom 23(3) Uredbe št. 1/2003 pri določitvi zneska globe treba poleg teže kršitve upoštevati tudi njeno trajanje.
- 112 Sodišče je razsodilo, da je pri določanju zneska glob treba upoštevati trajanje kršitev in vse dejavnike, ki lahko vplivajo na presojo njihove teže, kot so ravnanje posameznega podjetja, vloga, ki jo je posamezno podjetje imelo pri usklajenih ravnanjih, dobiček, ki so ga podjetja lahko imela zaradi teh ravnanj, njihova velikost, vrednost zadevnega blaga in nevarnost, ki jo ta vrsta kršitev pomeni za Evropsko unijo (glej sodbo Sodišča z dne 8. decembra 2011 v zadevi Chalkor proti Komisiji, C-386/10 P, ZOdl., str. I-13085, točka 56 in navedena sodna praksa).
- 113 Sodišče je navedlo tudi, da je treba upoštevati objektivne dejavnike, kot so vsebina in trajanje protikonkurenčnih ravnanj, njihovo število in intenzivnost, obseg prizadetega trga in škoda, povzročena gospodarski ureditvi. Pri preučitvi je prav tako treba upoštevati sorazmerno velikost in tržni delež odgovornih podjetij ter morebitno ponavljanje kršitev (zgoraj v točki 112 navedena sodba Chalkor proti Komisiji, točka 57).
- 114 V zvezi s tem je treba spomniti, da Splošno sodišče v okviru izvajanja neomejene sodne pristojnosti globe ne določi po natančnem aritmetičnem postopku. Poleg tega Splošno sodišče ni vezano na izračune Komisije, ampak mora opraviti svojo presojo in pri tem upoštevati vse okoliščine primera (sodba Splošnega sodišča z dne 14. septembra 2004 v zadevi Aristrain proti Komisiji, T-156/94, neobjavljena v ZOdl., točka 43).
- 115 V obravnavani zadevi je treba opozoriti, da čeprav kršitve, ki sta jo storili tožeči stranki, ni mogoče opredeliti kot trajajoče (glej točko 71 zgoraj), gre kljub temu za ponavljajočo se kršitev (glej točko 95 zgoraj). Zato je treba ugotoviti, da Komisija tožečima strankama ni naložila globe za vmesno obdobje. Napaka, ki jo je Komisija storila v zvezi z opredelitvijo kršitve kot trajajoče v škodo tožečih strank, torej nima nobenega vpliva na trajanje kršitve, ki jo je upoštevala za izračun zneska globe.
- 116 V obravnavani zadevi je treba poudariti, da gre gotovo za kartel, ki ima določeno težo, saj so kršitvena ravnanja, pri katerih sta tožeči stranki v celoti sodelovali, razdelitev razpisov, določitev cen, določitev kvot, določitev pogojev prodaje, geografska razdelitev trga in izmenjava občutljivih informacij o ceni, obsegu prodaje in razpisih. Poleg tega gre za kartel svetovnih razsežnosti.
- 117 Dalje, kršitev, ki jo storila družba Trelleborg Industrie, je zajemala posebej dolgo obdobje 18 let in 11 mesecev, pri čemer je družba Trelleborg solidarno odgovorna za ravnanje hčerinske družbe za 8 let in 11 mesecev.
- 118 Splošno sodišče meni, da zato ni treba znižati globe, ki je bila naložena tožečima strankama.
- 119 Predlog tožečih strank za spremembo je zato treba zavrniti.
- 120 Zato je treba izpodbijano odločbo razglasiti za delno nično, v preostalem pa tožbo zavrniti.

Stroški

- 121 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Vendar lahko Splošno sodišče v skladu s členom 87(3), prvi pododstavek, Poslovnika odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka stranka uspe samo deloma ali gre za izjemne okoliščine.

¹²² V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da sta tožeči stranki upravičeno trdili, da je Komisija v njunem primeru napačno ugotovila obstoj trajajoče kršitve med 1. aprilom 1986 in 2. majem 2007. Vendar ta nezakonnost ne vpliva na izračun globe. Zato Splošno sodišče meni, da je pravično presoditi, da vsaka stranka nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (prvi senat)

razsodilo:

- 1. Člen 1(g) in (h) Odločbe Komisije C(2009) 428 final z dne 28. januarja 2009 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/39406 – cevi za uporabo v pomorstvu) se razglasi za ničen v delu, v katerem se nanaša na obdobje od 13. maja 1997 do 21. junija 1999.**
- 2. V preostalem se tožbi zavrneta.**
- 3. Vsaka stranka nosi svoje stroške.**

Azizi

Prek

Frimodt Nielsen

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 17. maja 2013.

Podpisi

Kazalo

Dejansko stanje spora	1
Sektor cevi za uporabo v pomorstvu, namenjenih za nafto in plin	2
Predstavitev tožečih strank	3
Upravni postopek	3
Izpodbijana odločba	4
Postopek in predlogi strank	5
Pravo	6
Predloga za razglasitev ničnosti	6
Prvi tožbeni razlog: očitna napaka pri presoji dejstev, zaradi česar je Komisija štela, da je družba Trelleborg Industrie sodelovala pri trajajoči kršitvi med 1. aprilom 1986 in 2. majem 2007, družba Trelleborg pa med 28. marcem in 2. majem 2007, ter kršitev člena 25(2) Uredbe št. 1/2003	6
Izpodbijana odločba	6
Trditve strank	7

Presoja Splošnega sodišča	8
– Uvodne ugotovitve	8
– Obstoje trajajoče kršitve	9
– Obstoje ponavljajoče se kršitve	11
– Posledice obstoja ponavljajoče se kršitve za zastaranje	14
– Preostali očitki	14
Drugi tožbeni razlog: neobstoje pravnega interesa Komisije za sprejetje odločbe o obstoju kršitve pred letom 1999	15
Trditve strank	15
Presoja Splošnega sodišča	15
Predlog za spremembo	15
Stroški	16